

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

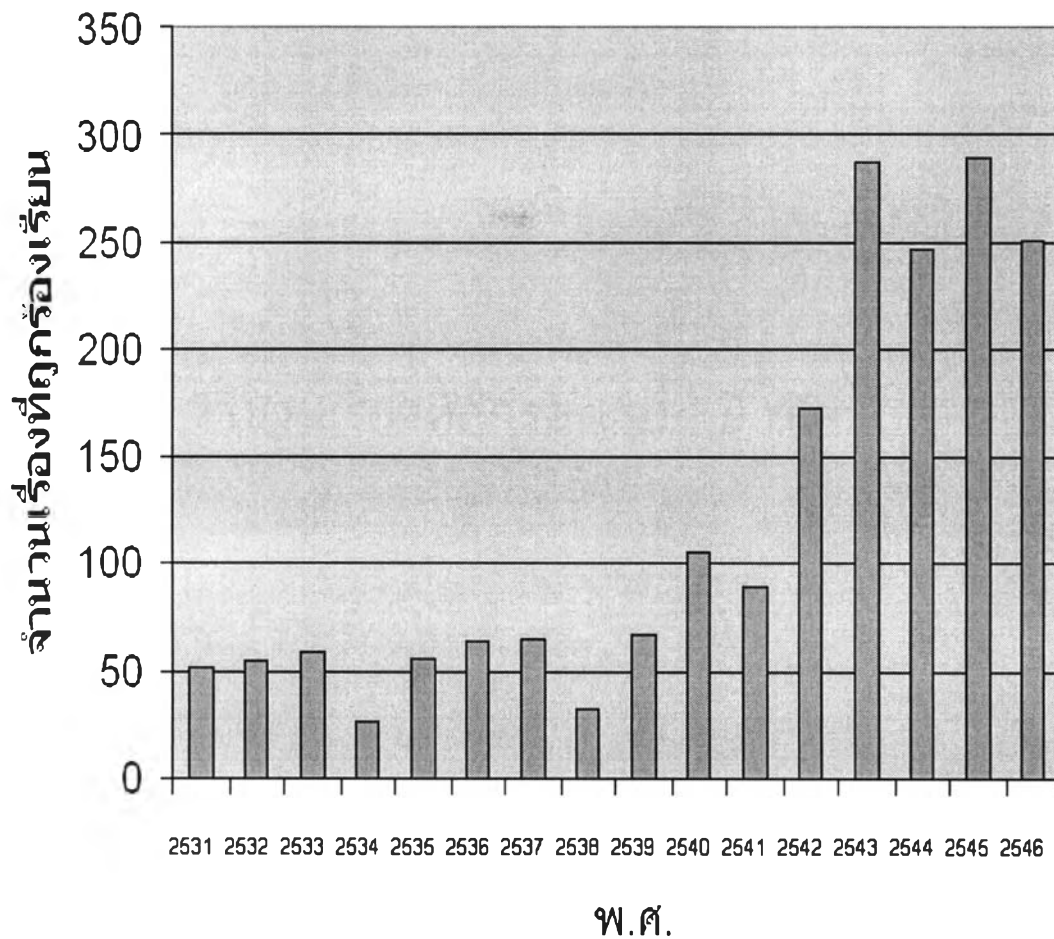
วิชาชีพแพทยเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีเกียรติในสังคม ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไปในการรักษาเยียวยาคนไข้ให้หายจากความเจ็บป่วยและความทุกข์ทรมานของสังขาร อาชีพแพทยได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพที่เปี่ยมด้วยความเมตตากรุณา และเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม แต่ในปัจจุบันวิชาชีพแพทยได้มีการทำผิดจริยธรรมแพทยมากขึ้นปรากฏให้เห็นตามสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบัน การร้องเรียนเกี่ยวกับจริยธรรมของแพทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติของสำนักงานเลขาธิการแพทยสภา แสดงให้เห็นถึงจำนวนของการร้องเรียนทางจริยธรรม พบว่ามีจำนวนที่เพิ่มขึ้นดังตารางและกราฟของจำนวนเรื่องที่ถูกร้องเรียนทางจริยธรรม ปี 2531-2546

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนเรื่องที่ถูกร้องเรียนทางจริยธรรม ปี 2531-2546

พ.ศ.	จำนวนเรื่องที่ถูกร้องเรียน
2531	52
2532	55
2533	59
2534	27
2535	57
2536	64
2537	65
2538	33
2539	68
2540	106
2541	90
2542	173
2543	287
2544	247
2545	289
2546	251

กราฟที่ 1

จำนวนเรื่องที่ถูกร้องเรียน ปี พ.ศ. 2531-2546

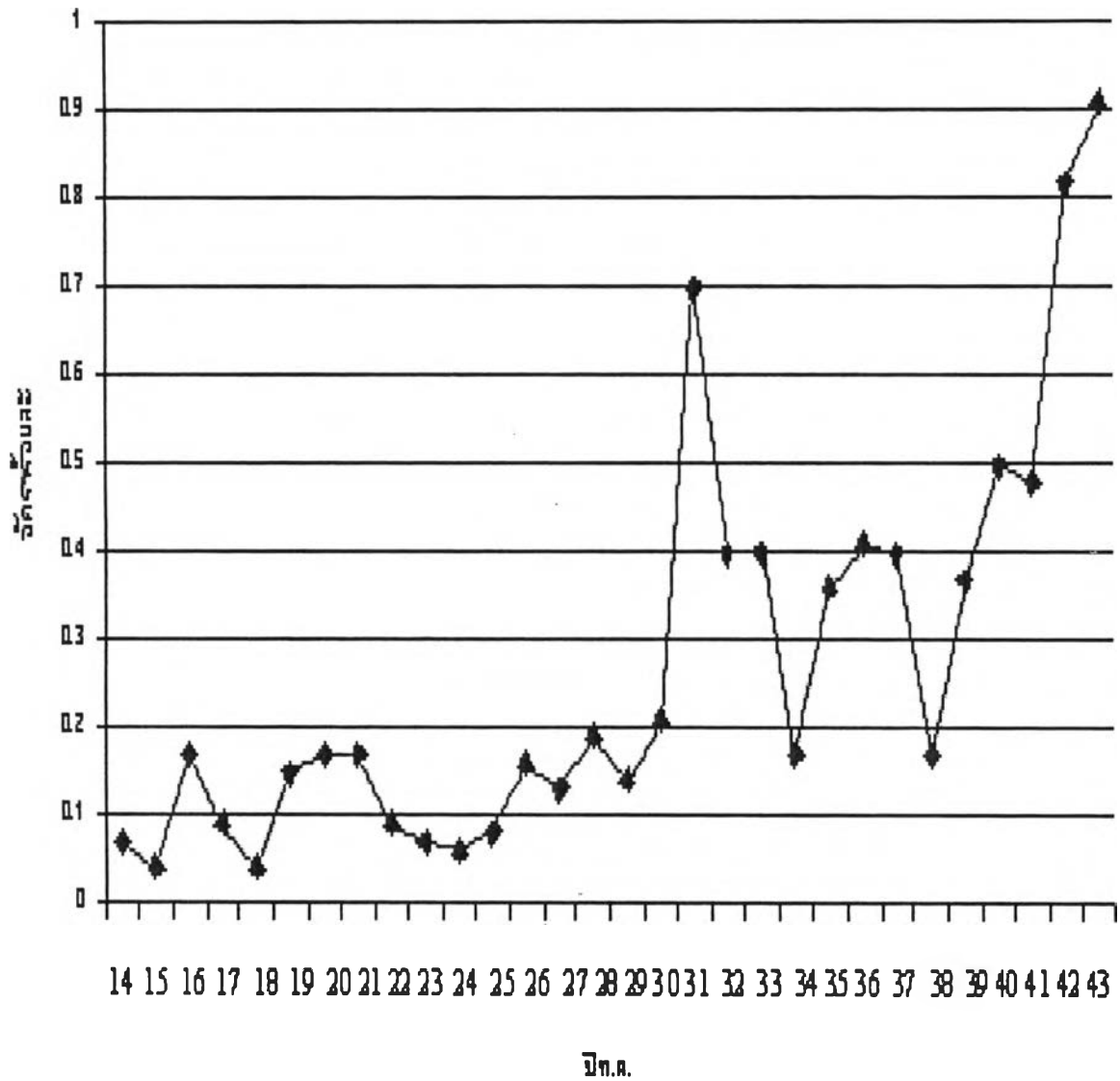
นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมและวิเคราะห์การร้องเรียนเกี่ยวกับจริยธรรมของแพทย์ โดย วณิช วรรณพฤษ และคณะ (2543 -2544) เป็นการรวบรวมกรณีแพทย์ถูกร้องเรียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 จนถึงปี 2543 พบว่าจำนวนแพทย์ที่ถูกฟ้องร้องในแต่ละปี ก่อนปี 2520 เฉลี่ยร้อยละ 0.10 ราย ก่อนปี 2530 เฉลี่ยร้อยละ 0.13 ราย ในปี 2531-2540 เฉลี่ยร้อยละ 0.39 ราย ในปี 2541-2543 เฉลี่ยร้อยละ 0.74 ราย ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนแพทย์ที่มีจำนวนแพทย์ที่ถูกร้องเรียนในแต่ละปี

พ.ศ.	จำนวนแพทย์ที่ได้รับใบประกอบวิชาชีพเวชกรรม	จำนวนแพทย์ที่มีทั้งหมด	จำนวนแพทย์ที่ถูกร้องเรียน	จำนวนแพทย์ที่ถูกร้องเรียนคิดเป็นร้อยละของแพทย์ทั้งหมด	เฉลี่ยต่อปีคิดเป็นร้อยละ
2514	330	5222	4	0.07	0.10
2515	367	5566	2	0.04	
2516	453	6005	10	0.17	
2517	469	6453	6	0.09	
2518	411	6847	3	0.04	
2519	401	7231	11	0.15	
2520	427	7651	13	0.17	
2521	452	8056	14	0.17	0.13
2522	467	8514	8	0.09	
2523	513	9015	6	0.07	
2524	556	9569	6	0.06	
2525	544	10102	8	0.08	
2526	608	10701	17	0.16	
2527	792	11486	15	0.13	
2528	1026	12484	24	0.19	
2529	653	13115	18	0.14	
2530	741	13844	29	0.21	
2531	738	14564	96	0.70	0.39
2532	789	15333	61	0.40	
2533	792	16094	64	0.40	
2534	857	16930	29	0.17	
2535	874	17793	65	0.36	
2536	886	18657	77	0.41	
2537	863	19489	77	0.40	
2538	889	20289	35	0.17	
2539	866	21103	79	0.37	
2540	890	21845	110	0.50	
2541	941	22730	110	0.48	0.74
2542	1200	23896	196	0.82	
2543	1242	26086	237	0.91	

(ที่มา : สำนักงานเลขาธิการแพทยสภา 31 ธันวาคม 2543)

กราฟที่ 2 แสดงจำนวนแพทย์ที่ถูกร้องเรียนต่อปี

แกน y เป็น จำนวนร้อยละของแพทย์ทั้งหมดในปีนั้น

แกน x เป็น พ.ศ. เริ่มจาก 2514- 2543

กลุ่มของพฤติกรรมที่ถูกร้องเรียน แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 เป็นเรื่องมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ กลุ่มที่ 2 โฆษณาการประกอบวิชาชีพ กลุ่มที่ 3 ปัญหาเรื่องสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร กลุ่มที่ 4 การให้ข้อมูลบิดเบือนเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ กลุ่มที่ 5 การทำแท้ง กลุ่มที่ 6 การให้ความเห็นทางการแพทย์ กลุ่มที่ 7 พฤติกรรมอื่น ๆ เช่น การเปิดสถานพยาบาลโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และการปฏิเสธการช่วยเหลือ (วณิช วรณพฤกษ์ และคณะ, 2543- 2544)

แพทย์โดยทั่วไปมีจริยธรรมเพียงพอหรือไม่เนื่องจากในปัจจุบันพบว่าจริยธรรมของแพทย์ลดลงที่ปรากฏตามข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์และตามสื่อต่างๆ จริยธรรมของแพทย์ที่ลดลงนั้นอาจมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงในตัวแพทย์ ระบบการแพทย์ และความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของวิทยาการแพทย์ทำให้ความรับผิดชอบโดยตรงต่อคนไข้และแนวความคิดด้านจริยธรรมของแพทย์แต่ละคนแตกต่างกันไป การรักษาที่แบ่งเป็นขั้นตอนในการปรึกษาหารือ ตั้งแต่แพทย์ฝึกหัดไปจนถึงเชี่ยวชาญเฉพาะโรคทำให้ความรับผิดชอบโดยตรงและอำนาจการตัดสินใจในการแพทย์เคลื่อนย้ายไป และภาวะเครียดในวงการแพทย์ในการต่อสู้เพื่อหาตำแหน่งทำให้แพทย์และคนไข้ห่างออกไปจากกันมากขึ้น ความรู้สึกห่วงใยที่ดีระหว่างแพทย์และคนไข้ค่อย ๆ หายไป ระบบประกันสังคมที่เกิดขึ้นมาใหม่ทำให้เกิดความรับผิดชอบด้านการเงินโดยบุคคลที่ 3 (Third Party Payer) และการเปลี่ยนการบริการแพทย์เป็นระบบอุตสาหกรรมทำให้เกิดการแข่งขันในวงการแพทย์ และทำให้เกิด "อำนาจที่สาม" เข้ามาควบคุมการปฏิบัติของแพทย์อีกทั้งระบบการควบคุมราคาของรัฐบาลและบริษัทประกันสังคมก็เข้ามาควบคุมการปฏิบัติของแพทย์ทำให้แพทย์สูญเสียอำนาจ ในด้านการบริหารและอำนาจในการตัดสินใจด้านการแพทย์ (สุจินต์ อุบลวัตร, 2537)

จากข้อมูลทั้งหมดดังกล่าวล้วนเป็นสาเหตุให้จริยธรรมของแพทย์ลดลง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาจรรยาวิพากษ์ของแพทย์ ด้วยเหตุที่พฤติกรรมทางจริยธรรมนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับจรรยาวิพากษ์ ซึ่ง Kohlberg (1971) มีความเชื่อว่า จรรยาวิพากษ์ของบุคคลมีความสำคัญในการแสดงระดับจริยธรรมบุคคล การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจรรยาวิพากษ์ของแพทย์เพศชายและเพศหญิงที่มีระดับของประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน และคาดหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางต่อสถาบันแพทย์และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมจริยธรรมแพทย์ต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่ผู้วิจัยนำมารวบรวมไว้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. ความหมายของจริยธรรม
2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
3. วิธีการประเมินจรรยาวิพากษ์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของจริยธรรม

ในการศึกษาความหมายเกี่ยวกับจริยธรรม (Morality) ผู้วิจัยพบว่า มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายของจริยธรรม ไว้มากมาย ดังต่อไปนี้

ชัยพร วิชาวุธ ธีระพร อุวรรณโณ และ พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2531) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมในรายงานผลการวิจัย ทุณโครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เรื่องพฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทย ปัจจุบัน : ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคมว่า จริยธรรม คือหลักเกณฑ์การตัดสินใจความถูกต้องของพฤติกรรม หลักเกณฑ์การประเมินผลดี ผลเสียของพฤติกรรมและปฏิกิริยาต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็พฤติกรรมทางลบก็ตาม

นอกจากนี้ผู้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้อีกหลายท่าน เช่น กীরติ บุญเจือ (2542) จริยธรรม คือ ประมวลกฎเกณฑ์ของความประพฤติ ในความหมายเดียวกัน ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2512) กล่าวว่า จริยธรรม คือ ประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่ตั้งงามและเหมาะสม เช่นเดียวกับ สุลักษณ์ ศิวรักษ์ (2531) ที่กล่าวว่า จริยธรรม คือ หลักแห่งการดำรงชีวิตอันประเสริฐ หรือหลักแห่งการประพฤติปฏิบัติที่ไม่เอาเปรียบตนเองและไม่เอาเปรียบคนอื่น โดยที่เราจะทำได้ มากน้อยเพียงใดอยู่ที่เรารู้จักตนเองและผู้อื่นเพียงใดนั้นเป็นประการสำคัญ รวมทั้ง ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524) จริยธรรม คือ ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่างๆด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใด ประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้นคือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมเป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือ พยายามกำจัด

และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร และความเป็นผู้มีจริยธรรมของบุคคลเกิดขึ้นได้จากส่วนประกอบ 4 ประการคือ

1. ส่วนประกอบทางด้านความรู้เชิงจริยธรรม คือ การที่บุคคลตระหนักว่าการกระทำใดควรกระทำไม่ควรกระทำ ตามค่านิยมของสังคมซึ่งขึ้นอยู่กับ อายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น

2. ส่วนประกอบด้านทัศนคติเชิงจริยธรรม คือ ความรู้สึกของบุคคลว่าชอบ ไม่ชอบ ลักษณะนั้นเพียงใด ซึ่งทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลมักจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น

3. ส่วนประกอบด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม คือ การเลือกของบุคคลที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจในการกระทำต่างๆของบุคคล

4. ส่วนประกอบด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม คือ การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น

โดยมีความหมายในทางเดียวกันกับ สิวลี ศิริไล (2544) ที่ได้ให้ความหมายว่า จริยธรรมเป็นศัพท์บัญญัติภาษาไทยมาจากคำว่า จริย+ธรรม มีความหมายสองความหมาย ความหมายแรก หมายถึง หลักความประพฤติที่ดีงาม เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคมโดยมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรมประเพณี หลักกฎหมายรวมถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพต่าง ๆ จริยธรรมความหมายที่สอง หมายถึง การรู้จักไตร่ตรองว่า อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำเมื่อเผชิญสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจเลือก (Dilemma)

นอกจากนี้นักจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยม (Cognitivists) อาทิเช่น Piaget (1967) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า คือ องค์ประกอบของกฎเกณฑ์ที่บุคคลยอมรับว่าถูกต้องว่าดีว่าสมควรเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม Kohlberg (1971) กล่าวว่า จริยธรรม คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีเป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของความประพฤติปฏิบัติในสังคม ซึ่งบุคคลพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีจริยธรรมของตนเองโดยอาศัยเกณฑ์จากสังคมเป็นเครื่องตัดสินใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือผิด และนักจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยมท่านสุดท้ายที่ได้ขยายแนวคิดของ Kohlberg คือ James Rest (1986) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development) บนแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถทางพุทธิปัญญา (Cognition) ได้กล่าวถึงความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม (Morality) เป็นสิ่งที่บุคคลตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสัญญาสังคมและเกี่ยวข้องกับความยุติธรรมในขณะที่มีปฏิสัมพันธ์กันในสังคม

จากแนวคิดที่หลากหลายข้างต้นสรุปได้ว่า จริยธรรม เป็นหลักความประพฤติที่บุคคลนำมาใช้เป็นแนวทาง เป็นค่านิยม และกฎเกณฑ์ที่แต่ละสังคมกำหนดขึ้นเพื่อดำเนินชีวิตภายในสังคม ให้ได้รับการยอมรับจากสังคมและก่อให้เกิดความสันติสุขในสังคม

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg

Kohlberg (1976) เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นเป็นผลจากพัฒนาการทางปัญญา การตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ว่าถูกหรือผิดนั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการทางความคิด Kohlberg ได้ศึกษา งานของ Piaget และได้ปรับปรุงวิธีการวิจัยและการวิเคราะห์ผลให้มีระบบมากขึ้น ซึ่งบุคคลที่ไ้คะแนนระดับพัฒนาการทางจริยธรรมจะต้องได้รับการอบรมเป็นพิเศษ วิธีการศึกษาของ Kohlberg เป็นการสัมภาษณ์ตามประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจเลือก ตัวเลือกที่ไม่ดีทั้งคู่ (Moral Dilemma) ยกตัวอย่างของ Moral Dilemma ในแบบวัดจรรยาวิพากษ์เพื่อประกอบความเข้าใจ เช่น

เรื่องที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการขโมยยาของนายเล็กจากเภสัชกรที่ผลิตยา เพื่อช่วยชีวิตของภรรยาที่กำลังป่วยด้วยโรคมะเร็ง Moral Dilemma ในเรื่องนี้คือ นายเล็กควรขโมยยาแล้วยอมติดคุก หรือไม่ควรขโมยยาแล้วปล่อยให้ภรรยาของตนเองเสียชีวิตลง

เรื่องที่ 2 เป็นเรื่องของนักศึกษาเข้ายึดอำนาจประท้วงเมื่อมหาวิทยาลัยยังมีโปรแกรมในการฝึกทหารเพื่อไปรบในสงคราม Moral Dilemma ในเรื่องนี้คือ นักศึกษาควรยึดตึกอำนวยการแต่อาจถูกจับ หรือถูกไล่ออกจากทางมหาวิทยาลัย หรือนักศึกษาไม่ควรยึดตึกอำนวยการแต่ต้องทนเรียนโปรแกรมวิชาทหารต่อไป

เรื่องที่ 3 เป็นเรื่องของแพทย์ที่รักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งซึ่งร้องขอยาที่เป็นอันตรายต่อชีวิต Moral Dilemma ในเรื่องนี้คือ ควรหรือไม่ที่แพทย์จะฉีดยามอร์ฟินเกินขนาด ที่จะทำให้เธอตายได้ หรือ แพทย์ไม่ควรให้ยาเกินขนาดแต่ปล่อยให้คนไข้เจ็บปวดทรมาน

เรื่องที่ 4 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างหนังสือพิมพ์ของนักเรียนมัธยม Moral Dilemma ในเรื่องนี้คือ อาจารย์ใหญ่ควรจะหยุดการพิมพ์หนังสือฉบับนั้นเพราะเป็นการก่อให้เกิดความวุ่นวายในโรงเรียน หรือ อาจารย์ใหญ่ไม่ควรจะสั่งห้ามเพราะอาจจะทำให้แดงเสื่อมศรัทธาในตัวอาจารย์ใหญ่ได้

เรื่องที่ 5 เป็นเรื่องนักโทษหนีคุก Moral Dilemma ในเรื่องนี้คือ นางจำปีควรที่จะบอกตำรวจให้ทราบแต่ต้องทำให้นายเสรีเดือดร้อน หรือ นางจำปีไม่ควรจะบอกตำรวจแต่ต้องทำผิดกฎหมายฐานปิดบังความลับ

จากนั้นนำคำตอบไปจัดประเภทว่าแสดงถึงจริยธรรมในขั้นใด เช่น ถามว่าเหตุใดจึงไม่ขโมยของจากร้านค้า สำหรับเด็ก 10 ปี ตอบว่า เพราะเป็นสิ่งที่ไม่ดี ผิดกฎหมายถ้ามีคนเห็นอาจโทรไปแจ้งตำรวจมาจับได้ Kohlberg กล่าวไว้ว่า เด็กคนนี้มีจริยธรรมในระดับก่อนมีจริยธรรม (Preconventional Level) สำหรับเด็ก 17 ปี ตอบว่า เป็นเรื่องของกฎหมายเราควรที่จะปฏิบัติตาม

กฎหมายที่จะช่วยทุก ๆ คนปกป้องทรัพย์สิน ไม่ใช่แค่เพียงร้านค้าเท่านั้นแต่ถ้าหากไม่มีกฎหมาย สังคมอาจมีความวุ่นวายและมีการฆ่ากันเกิดขึ้น Kohlberg กล่าวว่า เด็กคนนี้มีจริยธรรมในระดับ ที่ 2 ระดับมีจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level)

Kohlberg (Kohlberg, 1976 cited in Rest, 1986) แบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม ออกเป็น 3 ระดับ 6 ขั้น ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรม (Preconventional Level)

ขั้นที่ 1 ใช้หลักการปฏิบัติตามเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ (Heteronomous Morality) สิ่งที่ถูกคือ การไม่ฝ่าฝืนกฎที่มีการลงโทษ การเชื่อฟัง และหลีกเลี่ยงการทำ ความเสียหายต่อชีวิต และทรัพย์สินโดยมีเหตุผลว่าเจ้าหน้าที่มีอำนาจสูงจึงต้องหลีกเลี่ยงการทำผิด ส่วนประเด็นการรับรู้ ทางสังคมนั้นบุคคลจะยังไม่เข้าใจความคิดของบุคคลอื่น (Egocentric) บุคคลจะมองที่วัตถุ มากกว่าเจตนา

ขั้นที่ 2 เป็นการตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล (Individualism, Instrumental Purpose and Exchange) บุคคลมองว่าสิ่งที่ถูกคือ การทำตามกฎระเบียบเพื่อทำให้เกิดการ ตอบสนองความต้องการของตนเองซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนที่มีความยุติธรรม โดยมีเหตุผลว่าการ ตอบสนองความต้องการของตนเองนั้นจะต้องตระหนักถึงความสนใจความต้องการของคนอื่นด้วย ในด้านการรับรู้ทางสังคมนั้นบุคคลขั้นนี้มองว่า แต่ละคนมีความต้องการส่วนตัวแตกต่างกันและ ขัดแย้งต่อกัน

ระดับที่ 2 ระดับมีจริยธรรมตามกฎระเบียบ (Conventional Level)

ขั้นที่ 3 การทำตามความคาดหวังของคนอื่น (Mutual Interpersonal Expectations, Relationships and Interpersonal Conformity) บุคคลกระทำตามความคาดหวังตามบทบาท แห่งตน เช่น เป็นลูก พี่ชาย เป็นเพื่อน ซึ่งบุคคลจะแสดงออกโดยการแสดงความเสียใจ ความ เคารพ และการแสดงความกตัญญู โดยมีเหตุผลที่ต้องการเป็นคนดีในสายตาของบุคคลอื่น ส่วน การรับรู้ทางสังคมนั้น บุคคลสามารถที่จะเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น แต่ยังไม่เป็นระบบ

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติตามหน้าที่ทางสังคม (Social System and Conscience) บุคคลจะ ปฏิบัติตามหน้าที่ด้วยความยินดี กฎหมายต้องเป็นกฎหมาย ยกเว้นเมื่อเกิดความขัดแย้งกับหน้าที่ ทางสังคมโดยมีเหตุผลเพื่อที่จะรักษาระบบกฎเกณฑ์ให้คงอยู่ ส่วนการรับรู้ทางสังคมนั้น บุคคล มองสังคมอย่างเป็นระบบในแง่ของบทบาทและหน้าที่

ระดับที่ 3 ระดับมีจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional or Principle Level)

ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามสัญญาสังคม (Social Contract or Utility and Individual Rights) บุคคลตระหนักถึงความแตกต่าง ด้านความคิดเห็นและการให้คุณค่าที่แตกต่างกัน และความ คิดเห็นบางอย่างแตกต่างจากค่านิยม ในกลุ่มสังคมคนที่เราคุ้นเคยแต่ขัดกับกฎหมาย ดังนั้น จึง

ต้องปฏิบัติตามโดยมีเหตุผลว่าสัญญาสังคมนั้นทำให้เกิดสวัสดิภาพต่อทุกคน และเพื่อปกป้องสิทธิของทุกคนในสังคมโดยพิจารณาในด้านกฎหมายและหน้าที่เป็นหลัก ส่วนการรับรู้ทางสังคมนั้น บุคคลจะตระหนักถึงค่านิยมและสิทธิซึ่งบางครั้งเกิดความขัดแย้งภายในและพยายามที่จะจัดการกับปัญหานั้น

ขั้นที่ 6 หลักการจริยธรรมสากล (Universal Ethical Principles) บุคคลวางรากฐานอยู่บนหลักการตัดสินใจและศักดิ์ศรีของบุคคลแต่ละคน โดยมีความเชื่อว่าบุคคลมีสำนึกแห่งการอุทิศตน บุคคลจะพิจารณาเลือกหลักจริยธรรมเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อสังคม

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Rest

Rest เป็นนักจิตวิทยาที่เคยร่วมงานกับ Kohlberg และ Rest (1986) ได้เสนอกระบวนการทางจิตวิทยา (Psychological Processes) ที่เกี่ยวข้องกันในกระบวนการสร้างพฤติกรรมจริยธรรม (Moral Behavior) บนแนวคิดองค์ประกอบ 4 ประการ (Four Components Model) ที่ใช้ในการอธิบายกระบวนการตอบสนองสถานการณ์ทางสังคมของแต่ละบุคคล ดังนี้

1. ความรู้สึกทางจริยธรรม (Moral Sensitivity) การตระหนักถึงการกระทำของตนเองจะมีผลกระทบต่อคนอื่นอย่างไรในแต่ละสถานการณ์ เป็นการตีความของแต่ละบุคคล
2. จรรยาวิพากษ์ (Moral Judgment) เป็นการพิจารณาตัดสินว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดในการแสดงพฤติกรรม
3. แรงจูงใจทางจริยธรรม (Moral Motivation) เป็นการพิจารณาให้คุณค่าและให้ความสำคัญกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นแรงจูงใจในการกระทำพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
4. ลักษณะเฉพาะทางจริยธรรม (Moral Character) เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองของบุคคลในการถูกชักจูงให้ทำพฤติกรรมที่ผิดจริยธรรม กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบทั้ง 4 ประการดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กันและส่งผลให้บุคคลสามารถกระทำพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้

Rest (1974) ไม่เห็นด้วยกับ Kohlberg ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงลำดับขั้นพัฒนาการ (directional change) ซึ่ง Kohlberg (Kohlberg, 1969 cited in Rest, 1974) กล่าวว่าการพัฒนาของจรรยาวิพากษ์ของบุคคลมีการเคลื่อนที่ไปตามลำดับที่ละชั้น อย่างค่อยเป็นค่อยไปอย่างช้าๆ ตามเวลาและมีทิศทางเดียวกันจากขั้นที่ 1 ผ่านแต่ละขั้นจนถึงขั้นที่ 6 บุคคลจะข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการมีจรรยาวิพากษ์ในขั้นสูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลมีความสามารถในการใช้จรรยาวิพากษ์ในขั้นต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และเมื่อบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่าๆ ได้ดีขึ้นจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและทำให้มีการใช้จรรยาวิพากษ์ในขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับ ส่วนจรรยาวิพากษ์ในขั้นต่ำกว่าจะถูกใช้น้อยลงทุกที

และถูกละทิ้งไป ส่วน Rest (1974) กล่าวว่า พัฒนาการของจรรยาวิพากษ์ของบุคคลจะไม่อยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งโดยสมบูรณ์ แต่เป็นการรวมโครงสร้าง (organizing structure) ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งเร้าและสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ ความคุ้นเคยหรือการมีประสบการณ์เก่าเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น บุคคลแต่ละคนจะไม่ติดอยู่ที่พัฒนาการจรรยาวิพากษ์ขั้นใดขั้นหนึ่งเพียงขั้นเดียว การเปลี่ยนแปลงจะไม่เป็นการเพิ่มทีละขั้นหรือมีเพียงขั้นเดียวในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นการเลื่อนกระจายการตอบสนอง ตามสถานการณ์ที่ต้องคิดตัดสินใจของแต่ละบุคคล เมื่อขั้นจรรยาวิพากษ์ต่ำกว่าลดลง ลำดับขั้นจรรยาวิพากษ์ที่สูงกว่าจะเพิ่มขึ้นแทน

Rest (1974) ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์โดยมีทฤษฎีหลักมาจากพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg ดังนี้

ขั้นที่ 1 จริยธรรมของการเชื่อฟัง (The morality of obedience) ผู้เลี้ยงดูเด็กจะบอกเด็กให้ทำพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งเด็กยังไม่ทราบเหตุผลในการกระทำแต่เข้าใจว่า การปฏิบัติตามคำสั่งจะทำให้ไม่ถูกลงโทษ

ขั้นที่ 2 จริยธรรมของการแลกเปลี่ยน (The morality of instrumental egoism and simple exchange) เนื่องจากบุคคลมีความต้องการที่แตกต่างกันดังนั้นจึงควรมีการสร้างเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ร่วมกัน

ขั้นที่ 3 จริยธรรมของการเห็นพ้องต้องกัน (The morality of interpersonal concordance) โดยอาศัยความเข้าใจทัศนคติของบุคคลอื่น สัมพันธภาพจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลเข้าใจถึงความรู้สึกความต้องการและปฏิบัติต่อบุคคลอื่นเป็นอย่างดี

ขั้นที่ 4 จริยธรรมแห่งการปฏิบัติตามกฎหมายและหน้าที่ของสังคม (The morality of law and duty to the social order) สมาชิกในสังคมรับทราบว่า อะไรคือ ความคาดหวังที่ถูกต้องตามกฎหมาย บุคคลควรปฏิบัติตามกฎหมาย และทำตามหน้าที่ความรับผิดชอบ

ขั้นที่ 5 จริยธรรมแห่งการตกลงร่วมกันของสังคม (The morality of social consensus) กฎหมายทำให้เกิดความเป็นระเบียบเป็นขั้นตอน ในขณะที่เดียวกันยังเป็นตัวประกันถึงความปลอดภัยและสิ่งที่ถูกต้อง และสามารถเรียกร้องสิทธิจากคนอื่นได้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ขั้นย่อยดังนี้

ขั้น 5A (The morality of social contract) การเห็นชอบและเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคม โดยวิธีการทางประชาธิปไตย ยอมรับค่านิยมและความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคม

ขั้น 5B (The morality of intuitive humanism) การมีอุดมคติในการสร้างสรรค์ให้สังคมอยู่ในสภาพที่เต็มไปด้วยรักและสันติภาพ ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ มีเสรีภาพและมีความเสมอภาคระหว่างสมาชิกของสังคม

ขั้นที่ 6 (The morality of principles of ideal social cooperation) การใช้หลักความคิดขั้นสูง บุคคลมีเหตุผลในการปฏิบัติ การให้ความร่วมมือ การให้ความเท่าเทียมกันและความยุติธรรม เป็นการให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิของบุคคลให้มีความเท่าเทียมกัน

ขั้น P (Principle morality stage) Rest (1974) ได้นำคะแนนในขั้นที่ 5A, 5B และ 6 มารวมกันเป็นขั้น P เนื่องจากค่าความแตกต่างของขั้นย่อยเหล่านี้ไม่มากพอที่จะวิเคราะห์แยก จึงได้นำมารวมกัน บุคคลที่มีจรรยาวิพากษ์ขั้น P นั้นจะมีความสามารถในการตัดสินใจถูกต้องด้วยจิตสำนึกที่สอดคล้องกับหลักแห่งความยุติธรรม ความเท่าเทียมเสมอภาคกันระหว่างสมาชิกในสังคม เข้าใจ เห็นชอบ และให้ความร่วมมือกับกฎเกณฑ์ของสังคม ค่านิยมและความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคม

ขั้น A เป็นขั้นที่แสดงถึงบุคคลที่ชอบต่อต้านสังคมและประชดประชันสังคม

ขั้น M เป็นค่าที่แสดงถึงการไม่มีความตั้งใจในการทำแบบวัดที่เพียงพอ หรือเป็นการทำแบบวัดโดยไม่เข้าใจคำสั่งในการทำแบบวัด โดยการเลือกข้อความที่เป็นตัวลวงเป็นส่วนใหญ่ หากผู้ทำแบบวัดมีค่า M เกิน 8 คะแนนจะคัดออกจากการศึกษาครั้งนี้

3. วิธีการประเมินจรรยาวิพากษ์

ได้มีนักจิตวิทยาพยายามศึกษาหาวิธีการประเมินจรรยาวิพากษ์ด้วยวิธีการต่างๆ Pittel & Mendelson (Pittel & Mendelson, 1966 อ้างถึงใน วรวิทย์ พิงวิวัฒน์นิกุล, 2540) แบ่งวิธีการประเมินจรรยาวิพากษ์ออกเป็นยุคดังนี้

1. ยุคที่หนึ่ง ก่อน ค.ศ. 1900 ใช้วิธีการวัดความรู้เกี่ยวกับความดี ความชั่ว ความเชื่อ และทัศนคติทางจริยธรรมโดยใช้ดินสอและกระดาษ ซึ่งวิธีการนี้ยังขาดทฤษฎี และแนวคิดในการกำหนดแบบวัดที่ชัดเจน

2. ยุคที่สอง เริ่มมีหลักการและมีทฤษฎีมาประกอบการวัดมากขึ้น Piaget ได้เป็นผู้นำ และใช้วิธีการสัมภาษณ์เด็กเพื่อศึกษาเนื้อหาทางความคิดของเด็ก แล้วนำมาเทียบคำตอบตามลำดับขั้นของพัฒนาการทางความคิดเชิงจริยธรรมทำให้ทราบว่าเด็กคนใดมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าใคร แต่ไม่ได้วัดว่าใครมีจริยธรรมมากหรือน้อย โดยใช้วิธีการเล่าเรื่องให้เด็กฟังทีละ 2 เรื่อง ซึ่งมีความแตกต่างของเนื้อเรื่องเน้นสิ่งเร้าที่ใช้แตกต่างกัน และให้เด็กตอบในลักษณะการเลือก

3. ยุคที่สาม ครอบคลุมถึงปี ค.ศ. 1966 จัดเป็นยุคของวิธีการวัดแบบฉายสะท้อน (Projective Technique) โดยมีการวัดพลังมโนธรรมของบุคคลการวัดเนื้อหาทางจริยธรรมในรูปแบบ

ของอิทธิพลของ Superego ที่มีต่อการทำงานบุคลิกภาพของบุคคล มีการใช้ภาพกระตุ้นให้ผู้ตอบ แสดงความคิดเห็น ต่อมาใช้วิธีการต่อเรื่องให้จบเพื่อวัดความรู้สึกละเอียดเมื่อทำผิด

4. ในยุคปัจจุบัน ได้มีผู้คิดวิธีการวัดจรรยาวิพากษ์ใหม่ดังนี้ (Rest, 1974 cited in Lickona, 1976)

4.1 ใช้สถานการณ์สมมุติ และให้ตอบอย่างอิสระ วิธีการนี้ Kohlberg ได้สร้างสถานการณ์ สมมุติและกำหนดให้ตัวละครมีทางเลือกในการแสดงพฤติกรรมและให้ผู้ถูกวัดบอกเหตุผลในการ ตัดสินใจให้ตัวเองของเรื่องกระทำหรือไม่กระทำตามปัญหาที่เกิดขึ้น คำตอบในแต่ละเรื่องจะถูก นำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยผู้ชำนาญ เพื่อจัดลำดับของจริยธรรมตั้งแต่ขั้นที่หนึ่ง ถึงขั้นที่หก ตาม ทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของ Kohlberg (Kohlberg, 1969 cited in Lickona, 1976)

4.2 วิธีการวัดแบบมีตัวเลือก มีการกำหนดประโยคที่เกี่ยวกับจริยธรรมในแต่ละขั้นและให้ ผู้ตอบเลือกประโยคที่ตรงกับความคิดของตนมากที่สุดเมื่อผู้ตอบได้ฟังสถานการณ์สมมุติ วิธีนี้จะ มุ่งเน้นระดับจรรยาวิพากษ์ที่เฉพาะเจาะจงของผู้ตอบเป็นสำคัญ

4.3 วิธีการประเมินผลและเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหา

Rest (1983) เป็นนักจิตวิทยาที่เคยร่วมงานกับ Kohlberg และได้พบจุดบกพร่องในงาน ของ Kohlberg คือ

1. Kohlberg ใช้คำถามที่ต้องใช้การคิดวิเคราะห์ และให้เหตุผล (Moral reasoning) ซึ่ง ไม่สามารถบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลทางจริยธรรมและพฤติกรรมได้

2. คำตอบที่ได้รับต้องอาศัยการตีความจากผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการฝึกฝนจาก Kohlberg มาเป็นอย่างดี และการตีความนั้นยังมีปัญหาเกี่ยวกับคำตอบที่มีสำนวนที่ไม่มี ความหมายซึ่งเป็นความ ยากของผู้ตีความ

3. นอกจากนี้ Rest (1974) กล่าวว่า วิธีในการศึกษาพัฒนาการของ Kohlberg นั้น ใช้ วิธีการสัมภาษณ์ที่เป็นคำถามแบบปลายเปิด (open-ended) ที่มีความยืดหยุ่นมากเป็นการเปิด โอกาสให้ผู้ถูกประเมินตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ทำให้แบ่งขั้นพัฒนาการ จรรยาวิพากษ์ได้ลำบาก

4. ในการให้คะแนนมีความซับซ้อนและเกิดความลำเอียงได้มาก

5. ขาดความตรง (Validity) ที่ได้จากการทดสอบซ้ำ

Rest (1974) จึงได้พัฒนาแบบวัดจรรยาวิพากษ์ขั้นใหม่ให้มีความเป็นปรนัยมากขึ้น ที่มี ชื่อว่า The Defining Issues Test (DIT) โดยมีพื้นฐานการให้คะแนนจาก Kohlberg

ลักษณะของแบบทดสอบ The Defining Issues Test

1. เป็นแบบวัดที่มุ่งวัดจรรยาวิพากษ์ ประกอบด้วยสถานการณ์สมมุติที่เป็นประเด็นทางจริยธรรมมีทั้งหมด 6 เรื่อง แต่ละเรื่องประกอบด้วย 12 ข้อความ ซึ่งแต่ละข้อความจะเป็นตัวแทนของชั้นจรรยาวิพากษ์

2. มีความซับซ้อนของคำ และใช้วลีที่ยืดยาวไร้ความหมายเป็นตัวลวง

3. แต่ละชั้นพัฒนาการจะมีข้อความที่เป็นตัวแทนอยู่หลายข้อความ เพื่อให้ผู้ทำแบบวัดสามารถเลือกข้อความได้อย่างเหมาะสม

4. มีความเชื่อว่าโครงสร้างพื้นฐานของจรรยาวิพากษ์ ประกอบด้วย ความสนใจของบุคคล การรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี และการปฏิบัติตามหลักการตามกฎหมาย

5. ความตรง (Validity) ของแบบวัด The Defining Issues Test (DIT) คือ

1.1 การทดสอบซ้ำ (Test - retest) Rest, et al (1974) ทำการศึกษาต่อกับกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 28 คน พบว่า พบว่าค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันของการทดสอบซ้ำและ DIT ในส่วนของการประเมินความสำคัญ (Rating P) มีค่าเท่ากับ .62 และส่วนของการจัดอันดับความสำคัญ (Ranking P) มีค่าเท่ากับ .81

2.2 แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของระดับจรรยาวิพากษ์เมื่ออายุเพิ่มขึ้น (Age trend) Rest, et al (1974) ได้ทำการศึกษากับกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นักศึกษาระดับปริญญาตรีและ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พบว่าค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันของอายุและ DIT ในส่วนของการประเมินความสำคัญ (Rating P) มีค่าเท่ากับ .66 และส่วนของการจัดอันดับความสำคัญ (Ranking P) มีค่าเท่ากับ .62

3.3 ความเข้าใจ (Comprehension) พบว่ามีค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันของความเข้าใจและ DIT ในส่วนของการประเมินความสำคัญ (Rating P) มีค่าเท่ากับ .59 และส่วนของการจัดอันดับความสำคัญ (Ranking P) มีค่าเท่ากับ .63

4.4 พบว่ามีค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันของทัศนคติทางการเมืองและ DIT ในส่วนของการประเมินความสำคัญ (Rating P) มีค่าเท่ากับ .62 และส่วนของการจัดอันดับความสำคัญ (Ranking P) มีค่าเท่ากับ .59

6. ความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัด The Defining Issues Test (DIT) นั้น Rest, et al (1974) ได้ทำการศึกษากับกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นักศึกษาระดับปริญญาตรีและ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 160 คน พบว่า เมื่อนำคะแนนในชั้น P ของแต่ละเรื่อง รวมทั้งหมด 6 เรื่องมาหาค่า ครอนบาค อัลฟา ได้ค่าเท่ากับ .77

7. ขั้นตอนในการทำแบบทดสอบ DIT มี 2 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 ผู้ทำแบบทดสอบจะถูกถามถึงสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจและให้ประเมินค่าความสำคัญ (Rating) ในแต่ละข้อความ เป็น สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญปานกลาง สำคัญเล็กน้อย และไม่สำคัญ

ขั้นที่ 2 ให้นำข้อความที่ประเมินมาจัดอันดับความสำคัญ (Ranking) 4 อันดับ คือ ความสำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 สำคัญมากอันดับที่ 2 สำคัญมากอันดับที่ 3 สำคัญมากอันดับที่ 4

ต่อมา Rest and et al (1997) ได้ปรับปรุงแบบวัดจรรยาวิพากษ์ขึ้นใหม่ใช้ชื่อเรียกว่า The Defining Issues Test, Version 2 (DIT 2) ซึ่งดัดแปลงแก้ไขจากแบบวัดจรรยาวิพากษ์ The Defining Issue Test (DIT) เดิมซึ่งสร้างขึ้นในปี 1974 DIT 2 ประกอบด้วย 12 ข้อความใหม่ แต่ละข้อจะเป็นตัวแทนของขั้นพัฒนาการในแต่ละขั้น ผู้ทำแบบทดสอบมีหน้าที่ในการอ่านเหตุการณ์ สมมุติและประเมินค่าความสำคัญ (Rating) และนำข้อความมาจัดเรียง 4 อันดับ เหมือนใน DIT แต่ใน DIT 2 เหตุการณ์สมมุติจะมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในเรื่อง เช่น ในเรื่องที่ 1 ใน DIT นั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการขโมยยาของนายเล็กจากเภสัชกรที่ผลิตยา เพื่อช่วยชีวิตของภรรยาที่กำลังป่วยด้วยโรคมะเร็ง ส่วนใน DIT 2 นั้นได้เปลี่ยนเหตุการณ์เป็น ชายยากจนคนหนึ่งได้พยายามขโมยอาหารเพื่อสมาชิกในครอบครัวที่กำลังหิวโหยจากคลังสินค้าของเศรษฐีที่กักตุนอาหารไว้เพื่อโก่งราคาขาย และพบว่าแต่ละข้อความจะสั้นกระชับได้ใจความมากกว่า DIT นอกจากนี้ได้มีการเปลี่ยนดัชนีชี้วัดพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์ใน DIT 2 ใหม่ เป็นค่า N2 ซึ่งได้มาจากข้อมูลในส่วนที่เป็นการประเมินค่าความสำคัญของข้อความ (Rating) และข้อมูลที่ได้มาจากการจัดอันดับ (Ranking) ส่วนใน DIT ใช้ค่า P เป็นคะแนนรวมในขั้นพัฒนาการของขั้นที่ 5A 5B และขั้นที่ 6 มาเป็นดัชนีชี้วัดพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์

สาเหตุของการปรับปรุง DIT ขึ้นใหม่คือ (Rest & Narvaez, 1999)

1. ต้องเปลี่ยนสถานการณ์สมมุติให้มีความทันสมัย และใช้ภาษาที่เข้าใจเป็นข้อความที่สั้นกระชับมากขึ้น
2. ใน DIT สถานการณ์สมมุติทั้งหมด 6 เรื่อง พบว่ามี 1 เรื่องที่ขาดความน่าเชื่อถือเมื่อนำข้อมูลมาทดสอบซ้ำ ดังนั้นจึงต้องตัดออก 1 เรื่องให้เหลือเพียง 5 เรื่อง
3. DIT เดิมใช้ค่า P เป็นดัชนีชี้วัดพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์ ซึ่งในการคำนวณคิดค่า P นั้นได้ข้อมูลมาจากการให้กลุ่มตัวอย่างจัดอันดับความสำคัญ (Ranking) แต่ไม่ได้นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินค่าความสำคัญ (Rating Data) มาคิดคำนวณทำให้ต้องตัดข้อมูลในส่วนนี้ออกไปประมาณ 10%
4. ผู้ทำแบบวัดเมื่ออ่านเหตุการณ์สมมุติจบแล้วไม่สามารถตีความหรือแยกความแตกต่างในแต่ละข้อความของส่วนการประเมินความสำคัญ (Rating) ได้เพราะไม่ทราบความหมายของแต่ละข้อความ

ดังนั้น Rest & Narvaez, 1999 จึงได้พัฒนาวิธีการตรวจสอบความคงที่ของข้อมูลในแบบวัดDIT 2 ดังนี้

1. การแก้ปัญหาของการตอบแบบทดสอบที่อาจตอบแบบเดาสุ่ม ทำให้ข้อมูลไม่น่าเชื่อถือ ทำได้โดยการรวมคะแนนของความไม่สอดคล้องของข้อมูลในสถานการณ์ประเมินค่าความสำคัญและข้อมูลในส่วนที่นำมาจัดอันดับความสำคัญ (Rate - Rank inconsistency) ทั้ง 5 เรื่อง คะแนนจะอยู่ช่วงระหว่าง 0 - 600 คะแนน ถ้าได้คะแนนรวมมากกว่า 200 คะแนนขึ้นไป ถือว่าแบบวัดไม่มีความตรงของข้อมูล ต้องตัดแบบวัดชุดนั้นทิ้งไป ส่วนใน DIT ซึ่งเป็นแบบวัดเดิมนั้น ไม่ได้มีการรวมคะแนนของความไม่สอดคล้องของข้อมูลสถานการณ์ประเมินค่าความสำคัญและข้อมูลส่วนที่นำมาจัดอันดับความสำคัญ แต่มีการตรวจสอบความตรงของข้อมูลโดยพิจารณาความสอดคล้องกันของข้อมูลในสถานการณ์ประเมินค่าความสำคัญ (Rating) และการจัดอันดับความสำคัญ (Ranking) ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ ถ้าแบบวัดชุดใดไม่มีความสอดคล้องกันเกินกว่า 2 เรื่องขึ้นไปถือว่าแบบวัดชุดนั้นไม่มีความคงที่ของข้อมูล

2. การแก้ปัญหาผู้ทำแบบวัดที่ไม่ตั้งใจทำแบบวัดจึงเลือกข้อความที่เป็นตัวลงเป็นส่วนใหญ่ ทำให้มีคะแนนในชั้น M สูง ถ้ามากกว่า 10 คะแนน ถือว่าแบบวัดชุดนั้นไม่มีความตรงตามโครงสร้างของแบบวัดจรรยาวิพากษ์ ส่วนใน DIT นั้นถ้าคะแนนของค่า M มากกว่า 8 คะแนนใน 1 เรื่องถือว่าแบบวัดชุดนั้นไม่มีความตรงของข้อมูล

3. การแก้ปัญหาผู้ทำแบบวัดไม่เข้าใจความหมายในแต่ละข้อความจึงประเมินความสำคัญเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่หากชุดใดกลุ่มตัวอย่างประเมินความสำคัญของข้อความเหมือนกัน 11 ข้อความถือว่าข้อมูลชุดนั้นไม่มีความตรงต้องตัดแบบวัดชุดนั้นออก แต่ใน DIT นั้นถ้ากลุ่มตัวอย่างประเมินค่าความสำคัญเหมือนกันเกิน 9 ข้อความมากกว่า 2 เรื่องถือว่าแบบวัดชุดนั้นไม่มีความคงที่ของข้อมูล

ดัชนีชี้วัดค่า N2

ค่า N2 เป็นดัชนีชี้วัดระดับจรรยาวิพากษ์ของ DIT 2 เป็นค่าที่ได้จากการนำแบบทดสอบสองส่วนมารวมกัน ส่วนแรกเป็นค่าเฉลี่ยคะแนนของข้อความที่เป็นตัวแทนของจรรยาวิพากษ์ชั้นที่ 5 รวมกับชั้นที่ 6 และส่วนที่สองเป็นค่าเฉลี่ยคะแนนของข้อความที่เป็นตัวแทนของจรรยาวิพากษ์ชั้นที่ 2 รวมกับชั้นที่ 3 วิธีการคิดคะแนนทำได้โดยใช้ค่าเฉลี่ยคะแนนของข้อความที่เป็นตัวแทนจรรยาวิพากษ์ชั้นที่ 2 รวมกับชั้นที่ 3 และลบออกจากค่าเฉลี่ยคะแนนของข้อความที่เป็นตัวแทนจรรยาวิพากษ์ชั้นที่ 5 และชั้นที่ 6 (stage 5 + 6 - stage 2 + 3) และหารด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในชั้นที่ 2 ชั้นที่ 3 ชั้นที่ 5 ชั้นที่ 6 รวมกัน

เนื่องจากแบบวัด DIT 2 กำลังอยู่ในช่วงพัฒนาเครื่องมือ อีกทั้งวิธีการคิดค่า N2 ยังมีความซับซ้อนและยังขาดคู่มือในการคิดคะแนนที่ชัดเจน ในการวิจัยครั้งนี้จึงเลือกใช้แบบวัด DIT แต่ผู้วิจัย และ สุทธิมา ห่อบุตร (2548) ได้มีการปรับเปลี่ยนสถานการณ์สมมุติให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ และวัฒนธรรมไทยในปัจจุบัน พบว่าภาษาที่ใช้เป็นข้อความที่สั้นกระชับมากขึ้น ซึ่งได้รับการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิของคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมีค่าความเที่ยงโดยใช้วิธีการวัดความสอดคล้องภายในแบบ ครอนบาค อัลฟา (Cronbach' Alpha) ด้วยการนำแบบวัดไปใช้กับแพทย์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการทดสอบจริง จำนวน 30 คน พบว่า เมื่อนำข้อมูลในสวนการประเมินค่าความสำคัญ (Rating Data) รวมทั้ง 5 เรื่อง มาหาความสอดคล้องภายในครอนบาค อัลฟา (Cronbach' Alpha) ได้ค่าเท่ากับ .87 และเมื่อนำคะแนนในชั้น P ของแต่ละเรื่อง รวมทั้งหมด 5 เรื่องมาหาค่าครอนบาค อัลฟา ได้ค่าเท่ากับ .75

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณางานวิจัยเกี่ยวกับ จรรยาวิพากษ์ ได้มีผู้ศึกษาในกลุ่มอาชีพต่างๆ เช่น Auvinen, Suominen, Kilpi & Helkama (2004) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์ในกลุ่มนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่หนึ่งและปีสุดท้ายในประเทศฟินแลนด์เพื่อศึกษาผลของการสอนจริยธรรม โดยการใช้ The Defining Issues Test แบบสอบถามส่งไปยังสถาบันสอนวิชาชีพพยาบาลจำนวน 4 แห่งทางตอนใต้ของประเทศฟินแลนด์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่หนึ่ง 52 คนและเป็นนักเรียนพยาบาลชั้นปีสุดท้าย 54 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนคนที่มีโอกาสได้แก้ปัญหาทางจริยธรรมขณะฝึกปฏิบัติงานจะมีคะแนนจรรยาวิพากษ์สูงกว่าคนที่ไม่มีโอกาสได้แก้ปัญหา และพบว่านักเรียนพยาบาลชั้นปีสุดท้ายจะมีคะแนนจรรยาวิพากษ์ชั้นสูงมากกว่านักเรียนพยาบาลชั้นปีที่หนึ่ง ในทางเดียวกัน Rest (1974) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาและอายุต่างกันเป็นกลุ่มตัวอย่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีอายุ 14 ปี จำนวน 40 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีอายุ 17 – 18 ปี จำนวน 40 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 40 คน เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาเฉพาะทางมี 2 สาขา คือ เป็นนักศึกษาศาสนศาสตร์ 25 คน และสาขาวิทยาศาสตร์การเมืองและปรัชญาจำนวน 15 คน โดยใช้แบบวัด The Defining Issues Test พบว่ากลุ่มนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (Graduate) จะมีคะแนนเฉลี่ยในชั้น P สูงที่สุด (65.1 คะแนน) อันดับต่อมาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี (54.9 คะแนน) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา P ต่ำที่สุด (32.7 คะแนน) ผลการศึกษารูปผลว่าระดับจรรยาวิพากษ์และอายุมีความสัมพันธ์กัน

นอกจากนี้ ยังมีผู้ศึกษาจรรยาวิพากษ์และได้ผลการวิจัยในทางเดียวกันคือ Boldizar, Wilson & Deemer (1989) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเพศชาย จำนวน 52 คน และเพศหญิงจำนวน 50 คนที่มีระดับการศึกษาและมีความพึงพอใจในอาชีพที่แตกต่างกันเป็นการศึกษาระยะยาว ครั้งแรกของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและการศึกษาครั้งที่สองในอีก 10 ปีต่อมาพบว่าระดับการศึกษา ความพึงพอใจในอาชีพและสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับระดับจรรยาวิพากษ์ซึ่งมีผลมาจากลักษณะของบทบาททางเพศ แต่ทั้งนี้ไม่พบความแตกต่างของระดับจรรยาวิพากษ์ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง

นอกจากนี้งานวิจัยในประเทศ วณี ออมสิน (2522) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา 2 กลุ่มที่มีเพศ ระดับชั้นและสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกันโดยใช้แบบวัด The Defining Issues Test ของ Rest กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย - หญิง จำนวน 480 คน กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 จาก 12 โรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับ ศรีวรรณ เขียวลี (2522) ได้ศึกษาพัฒนาการจรรยาวิพากษ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา 2 กลุ่มที่มีเพศ ระดับชั้นและสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกันโดยใช้แบบวัด The Defining Issues Test ของ Rest กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย - หญิง จำนวน 480 คน กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 จาก 12 โรงเรียนในภาคกลาง พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ในทางเดียวกัน สุพัตรศรี ขุมทรัพย์ (2522) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา 2 กลุ่มที่มีเพศ ระดับชั้นและสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกันโดยใช้แบบวัด The Defining Issues Test ของ Rest กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย - หญิง จำนวน 480 คน กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 จาก 12 โรงเรียนในภาคเหนือ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เช่นเดียวกับ สุรณีย์ จิตดำรงพันธ์ (2522) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา 2 กลุ่มที่มีเพศ ระดับชั้นและสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกันโดยใช้แบบวัด The Defining Issues Test ของ Rest กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย - หญิง จำนวน 480 คน กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 จาก 10 โรงเรียนในภาคใต้ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นพอจะทำให้ทราบว่า ระดับอายุ และการมีประสบการณ์ชีวิตเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ การมีโอกาสได้แก้ปัญหาทางจริยธรรมมากขึ้นนั้นจะมีความสัมพันธ์กับระดับจรรยาวิพากษ์ของบุคคลด้วย

เมื่อพิจารณางานวิจัยเกี่ยวกับเพศและจรรยาวิพากษ์ของบุคคล ในงานวิจัยต่างประเทศ Bussey & Maughan (1982) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์กับความแตกต่างทางเพศกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยควีนสแลนด์ ประเทศออสเตรเลีย จำนวน 150 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ของ Kohlberg ที่มีชื่อว่า Kohlberg's Moral Judgment Interview (Kohlberg, 1969 cited in Bussey & Maughan, 1982) จะประกอบด้วยเหตุการณ์สมมุติที่เป็น การตัดสินใจทางจริยธรรม 3 เรื่อง มีการให้คะแนนตามวิธีการของ Kohlberg (Kohlberg, 1969 cited in Bussey & Maughan, 1982) ผลการศึกษาพบว่าไม่สามารถแยกความแตกต่างของพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์ได้ด้วยตัวแปรเพศ แต่ได้ข้อสังเกตว่าจรรยาวิพากษ์ในเพศชายจะขึ้นอยู่กับกฎหมายและระเบียบวินัย ส่วนจรรยาวิพากษ์ในเพศหญิงจะขึ้นอยู่กับมุมมองด้าน อารมณ์มากกว่า อย่างไรก็ตาม Bull (1969) ได้ศึกษาจรรยาวิพากษ์และพบความแตกต่างระหว่าง เพศว่า เพศหญิงมีระดับจรรยาวิพากษ์สูงกว่าเพศชาย ซึ่งอาจมีผลเนื่องจากการที่เพศหญิงมีวุฒิ ภาวะก่อนเพศชาย มีความสามารถทางสติปัญญาและมีความสามารถในการใช้ภาษาได้ดีกว่า เพศชาย ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับ Gilligan (1982) ได้ศึกษาจรรยาวิพากษ์และพบความ แตกต่างระหว่างเพศว่า เพศหญิงจะมีความสามารถในการตัดสินใจเรื่องความยุติธรรมความถูกต้อง ได้น้อยกว่าเพศชาย และพบว่าเพศหญิงสามารถเผชิญความเครียดได้มากกว่าเพศชาย จึงเป็นผล ให้ทั้งสองเพศมีพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์ในบทบาทที่แตกต่างกันสองรูปแบบคือ บทบาทใน การตัดสินใจซึ่งจะพบในเพศชาย และบทบาทในเรื่องการดูแลซึ่งจะพบในเพศหญิง นอกจากนี้ Gilligan & Krebs (1996) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจรรยาวิพากษ์กับความแตกต่างทางเพศ กับ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับปริญญาตรี เพศชาย จำนวน 55 คน เพศหญิง จำนวน 55 คน โดย ใช้แบบวัด Personal Attributes Questionnaire และแบบวัดจรรยาวิพากษ์ของ Kohlberg (Kohlberg, 1987 cited in Gilligan & Krebs, 1996) ซึ่งผลการศึกษาพบว่าเพศหญิงมีระดับ จรรยาวิพากษ์สูงกว่าเพศชาย เพศหญิงจะมีความใส่ใจกับเรื่องจรรยาวิพากษ์มากกว่าเพศชายซึ่ง การตัดสินใจส่วนใหญ่ของเพศชายจะขึ้นอยู่กับเหตุผลส่วนตัวในการเลือกทำในสิ่งที่เกิดความพึง พอใจ ซึ่งเป็นตัวแทนของจรรยาวิพากษ์ขั้นที่ 2 สูงกว่า เพศหญิง ส่วนเพศหญิงจะมีคะแนนส่วน สถานการณ์ที่เป็นการช่วยเหลือสังคมมากกว่าเพศชาย ซึ่งเป็นตัวแทนของจรรยาวิพากษ์ขั้นที่ 3

งานวิจัยในประเทศได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับเพศกับจรรยาวิพากษ์ของบุคคล สุสารี วิวัฒน์สุภร (2544) ได้ศึกษาจรรยาวิพากษ์ของวัยรุ่นที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กลางที่มีอายุและเพศแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีทั้งหมด 200 คน ประกอบด้วย วัยรุ่นที่

กระทำผิดเพศหญิง 100 คน และเพศชาย 100 คน ในแต่ละกลุ่มจะแบ่งเป็นวัยรุ่นที่มีอายุ 13 ปี ถึง 16 ปี 6 เดือน จำนวน 50 คน และที่มีอายุ 16 ปี 7 เดือน ถึง 18 ปี จำนวน 50 คน งานวิจัยนี้ได้ใช้แบบสำรวจภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างและใช้แบบวัด The Defining Issues Test ของ Rest (1986) ผลการวิจัยพบว่าวัยรุ่นที่กระทำผิดทั้งเพศหญิงและเพศชายมีคะแนนจรรยาวิพากษ์ไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม กาญจนา สุรวาจากุล (2543) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบจรรยาวิพากษ์เกี่ยวกับพฤติกรรมชายรักร่วมเพศ ระหว่างวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างมี จำนวน 300 คน งานวิจัยได้ใช้แบบสอบถามจรรยาวิพากษ์เกี่ยวกับพฤติกรรมชายรักร่วมเพศ พบว่า วัยรุ่นชายมีคะแนนจรรยาวิพากษ์เกี่ยวกับพฤติกรรมรักร่วมเพศ สูงกว่าวัยรุ่นหญิง และวัยรุ่นชายมีจรรยาวิพากษ์เกี่ยวกับพฤติกรรมชายรักร่วมเพศแตกต่างจากวัยรุ่นหญิง โดยจรรยาวิพากษ์ของวัยรุ่นชายแสดงแนวโน้มการเพิ่มขึ้นได้เด่นชัดมากกว่าวัยรุ่นหญิง

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นพบว่าการศึกษาจรรยาวิพากษ์กับตัวแปรเพศและตัวแปรประสบการณ์การทำงานยังมีการศึกษาอยู่น้อย อีกทั้งในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาจรรยาวิพากษ์ในกลุ่มแพทย์ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาความแตกต่างของคะแนนจรรยาวิพากษ์ของแพทย์ไทยชายและหญิงที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความแตกต่างของคะแนนจรรยาวิพากษ์ของแพทย์ไทยชายและหญิงที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน

ขอบเขตในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป้าหมาย คือ กลุ่มแพทย์ที่มีใบประกอบโรคศิลป์เพศชายและเพศหญิงที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลที่เป็นโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยได้แก่ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลรามาธิบดี โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลศรีนครินทร์ โรงพยาบาลมหาสารคามนครเชียงใหม่ โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 240 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะเจาะจง (Purposive Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดจรรยาวิพากษ์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยการดัดแปลงจาก สุสารี วิวัฒน์ศุภร (2544) มีทั้งหมด 5 เรื่อง
3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่

3.1.1 ประสบการณ์การทำงานในวิชาชีพแพทย์ แบ่งเป็น 3 ระดับคือ

ระดับที่ 1 มีจำนวนปีของประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี

ระดับที่ 2 มีจำนวนปีของประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี

ระดับที่ 3 มีจำนวนปีของประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี

3.1.2 เพศ แบ่งเป็น เพศชาย และ เพศหญิง

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ดัชนีชี้วัดระดับจรรยาวิพากษ์ชั้น P

คำจำกัดความของการวิจัย

1. จรรยาวิพากษ์ (Moral Judgment) หมายถึง การตัดสินใจในการทำหรือไม่ทำพฤติกรรมใดโดยมีสาเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้คะแนนจรรยาวิพากษ์ในชั้น P มาเป็นดัชนีชี้วัดระดับจรรยาวิพากษ์ของแพทย์

2. จรรยาวิพากษ์ในชั้น P หมายถึง การนำคะแนนจรรยาวิพากษ์ในชั้นที่ 5A, 5B และ 6 มารวมกัน บุคคลที่มีจรรยาวิพากษ์ชั้นนี้จะความสามารถในการตัดสินใจถูกต้องด้วยจิตสำนึกที่สอดคล้องกับหลักแห่งความยุติธรรม ความเท่าเทียมเสมอภาคกันระหว่างสมาชิกในสังคม เข้าใจเห็นชอบ และให้ความร่วมมือกับกฎเกณฑ์ของสังคม ค่านิยมและความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคม

3. แพทย์ หมายถึง บุคคลที่เรียนจบแพทย์ได้ปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตและได้รับใบประกอบวิชาชีพด้านเวชกรรมจากแพทยสภา ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลที่เป็นโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ได้แก่ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลรามธิบดี โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลศรีนครินทร์ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จำนวนทั้งสิ้น 240 คน

4. ประสบการณ์การทำงานในวิชาชีพแพทย์ หมายถึง จำนวนปีของระยะเวลาในการทำงานในวิชาชีพแพทย์โดยเริ่มจากวันแรกของการทำงานภายหลังได้รับใบประกอบโรคศิลป์จนถึงวันที่ได้ทำแบบสอบถาม

ข้อจำกัดในการวิจัย

ผู้วิจัยไม่สามารถอธิบายการทำแบบวัดให้กลุ่มตัวอย่างฟังเป็นรายบุคคลได้เนื่องจากเวลาว่างของผู้ตอบมีน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการจัดส่งแบบสอบถามไปตามภาควิชาในแต่ละโรงพยาบาล ซึ่งอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจหลักทฤษฎีในวิธีการทำแบบวัดได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อให้ได้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาวิชาชีพของแพทย์ไทยที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน
2. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้สถาบันแพทย์ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมจรรยาธรรมต่อแพทย์ศึกษาพฤติกรรมจรรยาธรรมของแพทย์ไทยต่อไป
3. เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษาจรรยาวิชาชีพในลักษณะอื่นๆ และในกลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ ในเวชศาสตร์การแพทย์